EBWB
Economic BoardWest-Brabant

West-Brabant in transitie naar de nieuwe economie

Economische Agenda 2023-2026

West-Brabant zet in op een ‘nieuwe economie’

In West-Brabant staat de ‘triple helix’ - de samenwerking tussen bedrijfsleven, onderwijs en overheid - in de vorm van de Economic Board West-Brabant aan de lat voor de economische ambitie en economische agenda van de regio. Het doel: versterken van het regionale economisch ecosysteem. Zo willen we onze economie inzetten voor positieve verandering en creatie van welvaart en welzijn.

De Economic Board West-Brabant heeft voor de regio in 2030 de volgende ambitie geformuleerd:

West-Brabant is in Nederland dé voorloper in de transitie naar de nieuwe economie en is de plek voor innovatieve ondernemers die daaraan bijdragen.

Om dit doel te behalen, stelt de Economic Board West-Brabant twee Economische Agenda’s (2023-2026 en 2027-2030) op. Hierin is per agenda de strategie voor vier jaar vastgelegd. Voor u ligt de Economische Agenda 2023-2026.

Realisatie van de ambitie vraagt om intensieve samenwerking tussen het bedrijfsleven, de overheden en de kennisinstellingen in West-Brabant en daarbuiten. In de Economische Agenda’s maken we gebruik van de Entrepreneurial Ecosystem-benadering. Hierin moet de triple helix-samenwerking resulteren in een sterk ondernemersecosysteem. Ambitieuze ondernemers en ondernemerschap in de vorm van startups, scale-ups en vernieuwend mkb is de **output** van het ecosysteem. Zij creëren daarmee nieuwe waarde; de **outcome.** De omvang van deze economische en maatschappelijke waardecreatie is afhankelijk van de kracht van het ecosysteem.

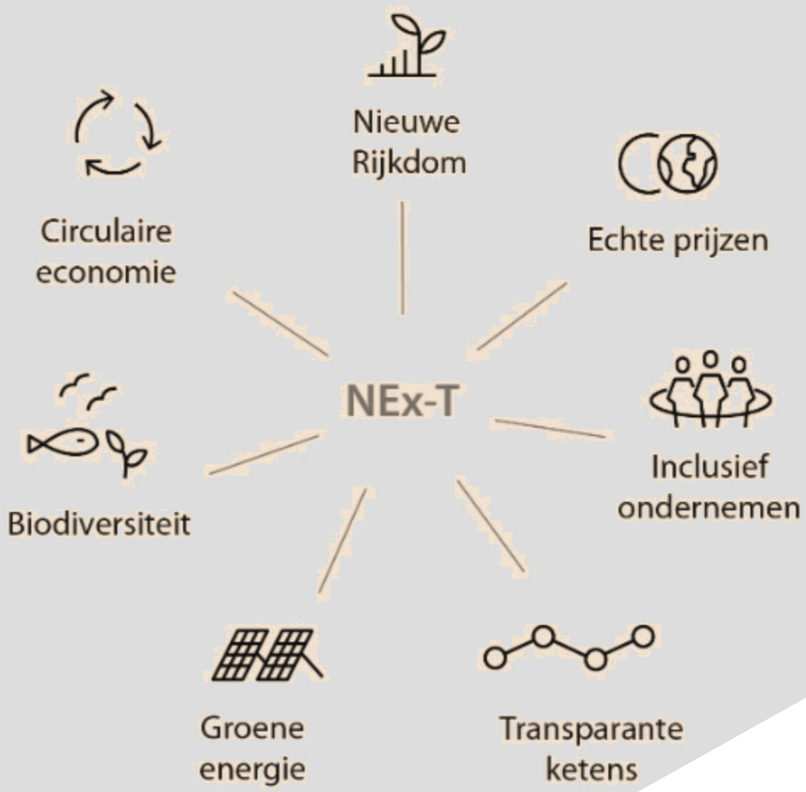

De nieuwe economie

De transitie naar de nieuwe economie gaat over de transitie naar **een economie die duurzaam en sociaal inclusief is**. Dit gaat uiteraard gesteund door de digitale transitie.

In recent onderzoek (2022) van RaboResearch wordt aangegeven dat voor de toekomstbestendigheid van het Nederlandse bedrijfsleven **de transitie naar een nieuwe economie noodzakelijk is**. En sterker nog dat het is essentieel om die transitie te versnellen omdat dit niet vanzelf gaat.

De transitie kan niet zonder de volgende noodzakelijke voorwaarden:

- Leiderschap en ondernemerschap bij bedrijven zelf;
- Een gestructureerde bedrijfsvoering;
- Aandacht voor medewerkers;
- Een koersvaste overheid;
- Een gelijk internationaal speelveld;
- Toewijding vanuit de gehele keten en het regionale ecosysteem.

Wat de voorwaarden bindt is het beroep dat wordt gedaan op écht ondernemerschap: **het vermogen om kansen in de transitie te herkennen en te benutten vanuit de bedrijven zelf, én vanuit het ecosysteem**. Juist in de transitie naar een nieuwe economie is het voor een bedrijf belangrijk dat opgaven die het bedrijf overstijgen samen kunnen worden opgepakt.

De zeven dimensies van de nieuwe economie

1. Nieuwe rijkdom: de mate waarin bedrijven oog hebben voor mens, milieu en maatschappij. In de ideale situatie wordt het succes van bedrijven niet langer alleen gedefinieerd in termen van financiële waarde, maar ook in termen van sociale en ecologische waarde.
2. Echte prijzen: de mate waarin bedrijven negatieve externe effecten van hun producten en productieprocessen doorberekenen in de prijzen die ze vragen voor hun producten en de investeringsbeslissingen die ze nemen. Denk bijvoorbeeld aan het beprijzen van CO2-uitstoot of andere vormen van milieuvervuiling.
3. Inclusief ondernemen: de mate waarin medewerkers van het bedrijf –en dan vooral het management en de directie, een afspiegeling is van de samenleving waarin het bedrijf opereert.
4. Transparante ketens: de mate waarin bedrijven inzicht hebben in wat er elders in de keten (bij leveranciers en afnemers) gebeurt en hier ook eerlijk over communiceren. In de ideale situatie pakken bedrijven hun verantwoordelijkheid voor wat er door de hele keten heen gebeurt; of het nu gaat om arbeidsomstandigheden of milieu-impact.
5. Groene energie: de mate waarin bedrijven hernieuwbare energie gebruiken. Denk daarbij bijvoorbeeld aan wind- en zonne-energie.
6. Biodiversiteit: de mate waarin bedrijfsactiviteiten (geen) afbreuk doen aan de wereldwijde soortenrijkdom en natuurlijke ecosystemen bij voortduring in staat zijn om diensten te blijven leveren waar mensen van afhankelijk zijn, zoals drinkwater en schone lucht.
7. Circulaire econmie: de mate waarin bedrijven eindige grondstoffen niet langer uitputten en reststoffen volledig opnieuw inzetten. In de ideale situatie is niet langer sprake van afval: bestaande grondstoffen worden steeds opnieuw waardevol ingebracht in het systeem van productie en consumptie.

Uitgangspunten

De Economische Agenda is ontwikkeld op het DNA van de regionale economie, en vanuit het besef dat regionale economische ontwikkeling pad-afhankelijk is. De economische agenda is adaptief en dynamisch en beweegt dus mee met de veranderingen in de wereld en in onze regio.

De Economische Agenda is ook een propositie voor de ontwikkeling van partnerships binnen en buiten de regio West-Brabant. De Agenda overstijgt dus de regiogrenzen. We werken actief samen met partijen en regio’s in Nederland en daarbuiten.

Onze regio is in staat om het verschil te maken in de transitie naar de nieuwe economie, mits we heldere keuzes maken. Die keuzes zijn in deze agenda dan ook gemaakt.

Nogmaals: **meervoudige waardecreatie met economische ontwikkeling als middel** is het uitgangspunt.

EBWB
Economic BoardWest-Brabant

Economisch DNA West-Brabant

De West-Brabantse economie wordt gekenmerkt door spreiding over sectoren en over de regio. West-Brabant speelt een rol in meerdere van de tientallen onderzoeks- en innovatiesystemen die Nederland telt maar speelt nauwelijks een leidende rol in de nationale innovatiesystemen door het ontbreken van een universiteit en de beperkte aanwezigheid van systeembedrijven in de regio. Het middelbaar en hoger onderwijs zijn goed vertegenwoordigd.

Het **mkb is zeer sterk vertegenwoordigd** in de regio in bijvoorbeeld de maakindustrie en logistiek, er ligt een belangrijke uitdaging voor het mkb in de transitie naar een **digitale en circulaire economie**. Thematisch heeft de regio redelijk veel bedrijvigheid in de robotisering, digitalisering en dataficatie die die uitdaging kunnen ondersteunen.

Ten opzichte van de regio's met een vergelijkbaar ecosysteem zijn er in West-Brabant relatief **veel startups** en nog beter doet West-Brabant het wanneer het gaat om het relatief **hoge aantal scale-ups** in de regio.

De **Agrofood en Biobased** sector is een zeer kansrijke sector, met kritische massa en een groot potentieel voor de toekomst van de regio, in de nieuwe economie. Met name in het ontwikkelen van oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen. Er is een sterke uitgangspositie om voorop te gaan in Nederland en Europa bij de transitie van dierlijke naar plantaardige eiwitten en van plantaardige non-food toepassingen.

Uit onderzoek van Birch en Utrecht University, 2022.

	Agrofood& biobased	Slimme Logistiek	Creatieve/IT dienstverlening*	Maakindustrie (maintenance)
Generiek: Huidig ecosysteem en veranderopties				
1. Goed werkend ecosysteem • Leiderschap en zelf-organisatie • Startups en scaleups • Publiek-private onderzoeksprojecten	■■■ Startups en scaleups in eiwittransitie	■■ Startups in robotics/ transportation	■ Veel startups en scaleups	■■ Samenwerking in fieldlabs
2. Beleid in de regio kan het ecosysteem versterken. • De relevante belemmeringen in het ecosysteem zijn op regionaal niveau aan te pakken • Regionaal beleid is tot stand gekomen • Regionaal beleid heeft effect gesorteerd • Er zijn ambities te formuleren voor de volgende periode	■■■ Rol voor (inter)nationale transities	■■■* Overheden als belanghebbende voor ruimte en duurzaamheid	■	■■
Specifiek: Economische structuur en maatschappelijke uitdagingen				
1. Relatief veel en/of unieke bedrijvigheid • Toegevoegde waarde, banen, aantal bedrijven, locatie coëfficiënt, bedrijven in R&D top-50, geografie, eigendom, gerelateerde beroepsbevolking.	■■■	■■*	■	■■*
2. De sector is belangrijk voor andere sectoren en/of samenleving	■■■ Eiwittransitie	■■ Verduurzamen en verslimmen	■	■■
3. Nieuwe kennis stroomt binnen via onderwijs en onderzoek • Opleidingen in de regio • Onderzoek bij lectoraten	■■ Lectoraten Avans	■ LCB, Dinalog	■ Lectoraten Avans BUAS	■ Samenwerking TiU en TUD

Missie	Gezonde en klimaatneutrale landbouw	Klimaat neutrale industrie	Circulaire economie	
Toepassing in de regio	**Eiwittransitie**	**Robotisering**	**Circulaire economie**	**Dataficatie en digitalisering**
Generiek: Huidig ecosysteem en veranderopties				
1. Goed werkend ecosysteem • Leiderschap en zelf-organisatie • Startups en scaleups • Publiek-private onderzoeksprojecten	■■	■■	■	■■
2. Beleid in de regio kan het ecosysteem versterken. • De relevante belemmeringen in het ecosysteem zijn op regionaal niveau aan te pakken • Regionaal beleid is tot stand gekomen • Regionaal beleid heeft effect gesorteerd • Er zijn ambities te formuleren voor de volgende periode	■■	■■	■■	■■
Specifiek: Economische structuur en maatschappelijke uitdagingen				
1. Relatief veel en/of unieke bedrijvigheid • Toegevoegde waarde, banen, aantal bedrijven, locatie coëfficiënt, bedrijven in R&D top-50, geografie, eigendom, gerelateerde beroepsbevolking.	■■■	■■	■	■■
2. De sector is belangrijk voor andere sectoren en/of samenleving	■■■	■■	■■	■■
3. Nieuwe kennis stroomt binnen via onderwijs • Opleidingen in de regio • Onderzoek bij lectoraten	■■	■	■	■■

Entrepreneurial Ecosystem-benadering

Economische ontwikkeling is ons middel voor meervoudige waardecreatie. De mate waarin het creëren van nieuwe waarde lukt, is mede afhankelijk van de kracht van het ecosysteem.

Door te denken in een ecosysteem zetten we mensen, netwerken en instituties centraal. Het zijn de mensen in het ecosysteem die waarde creëren.

In de '*Entrepreneurial Ecosysteem*' -benadering wordt de economie gezien als een dynamisch netwerk. Ondernemerschap – het herkennen en realiseren van kansen om nieuwe waarde te creëren – is een van de belangrijkste mechanismen voor economische ontwikkeling.

Het ecosysteem om ondernemerschap te genereren bestaat uit:
- **systeemelementen:** het hart van het ecosysteem, en
- de invulling van **randvoorwaardelijke elementen:** deze zijn nodig om de systeemelementen te laten functioneren.

De juiste invulling van én interactie tussen deze elementen is cruciaal voor het succes van het ecosysteem. De ecosysteem-elementen beïnvloeden immers het ondernemerschap, zoals het ondernemerschap de elementen weer beïnvloedt. Evenzo resulteert ondernemerschap in meervoudige waardecreatie, die op haar beurt het ondernemerschap en dus ook de tien elementen beïnvloedt.

Het ecosysteem van vandaag is het resultaat van een lange en rijke geschiedenis van de regio waarin het economische DNA van de regio in sterke mate bepalend is voor de invulling van de ecosysteemelementen en de interactie daartussen.

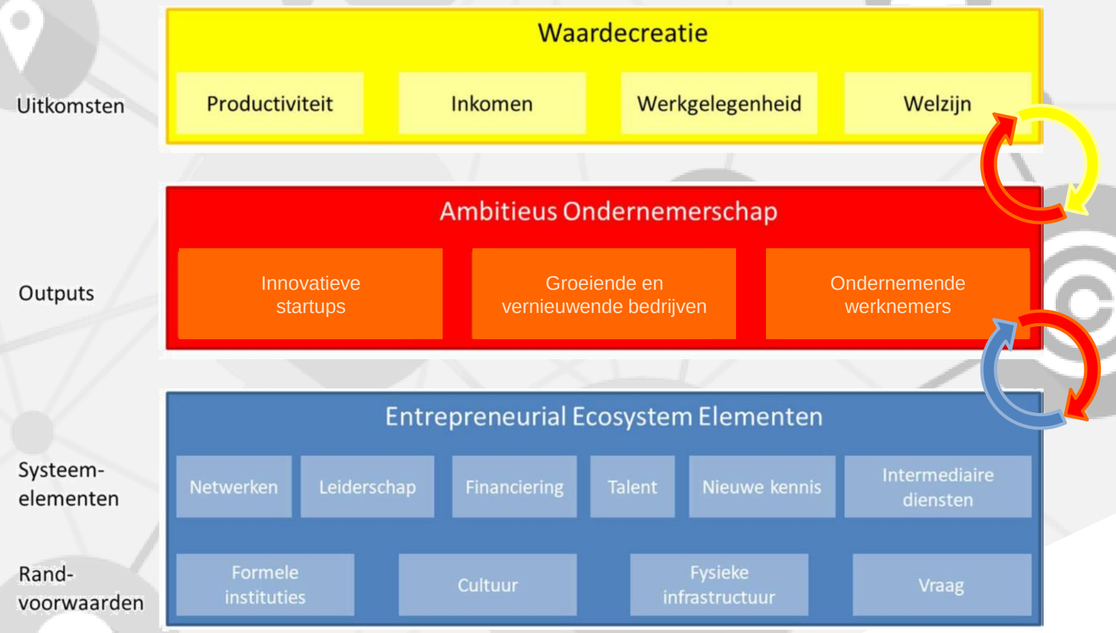

*"Een combinatie van sociale, politieke, economische en culturele elementen binnen de regio (West-Brabant) die de ontwikkeling en groei van **ambitieuze ondernemingen** (van startups via scale-up tot mkb) ondersteunen en ondernemers en andere actoren aanmoedigen om de risico's te nemen van het starten en doorontwikkelen, financieren en anderszins bijstaan van risicovolle ondernemingen."*

Entrepreneurial Ecosystem-benadering

Randvoorwaardelijke elementen

1. Beleid en bestuur vanuit **formele instituties** en overheid
2. Erkenning, waardering en behoud van **cultuur** van West-Brabant (de manier waarop wij de dingen doen) en de geschiedenis van ondernemerschap (klei en zand).
3. **Fysieke infrastructuur**, zoals internet, mobiliteit, huisvesting, energienetten.
4. Open markten waar **marktvraag** begint bij geïnformeerde consumenten en zakelijk inkopers, waarbij aanbieders in een *level playing field* opereren.

Systeemelementen

5. **Netwerken** - van mensen die de triple helix organisaties van binnen en buiten de regio vertegenwoordigen – en de mate waarin mensen verbonden zijn, zorgen voor de verspreiding van kennis, talent en kapitaal.
6. **Leiderschap** - van mensen en organisaties die gezien worden als koplopers, mentoren en 'Parels van West-Brabant' - geeft de richting aan waarin het ecosysteem beweegt.
7. **Investeringskapitaal en financiering** en de toegang daartoe, zowel publiek als privaat, is cruciaal voor het ontstaan van innovatief en ambitieus ondernemerschap.
8. Voldoende arbeidskracht en het juiste **talent** van mensen, waaronder vakbekwaamheid, kennis, skills en leiderschapsvaardigheden zijn belangrijk voor het succes van het ecosysteem.
9. **Nieuwe kennis**, dat door ondernemingen en onderwijs wordt gecreëerd, en die cruciaal is voor vernieuwing bij ambitieus ondernemerschap.
10. **Intermediaire diensten** – toegang en aanwezigheid hiervan - op diverse gebieden die zorgen dat ondernemers zich kunnen focussen op ondernemen.

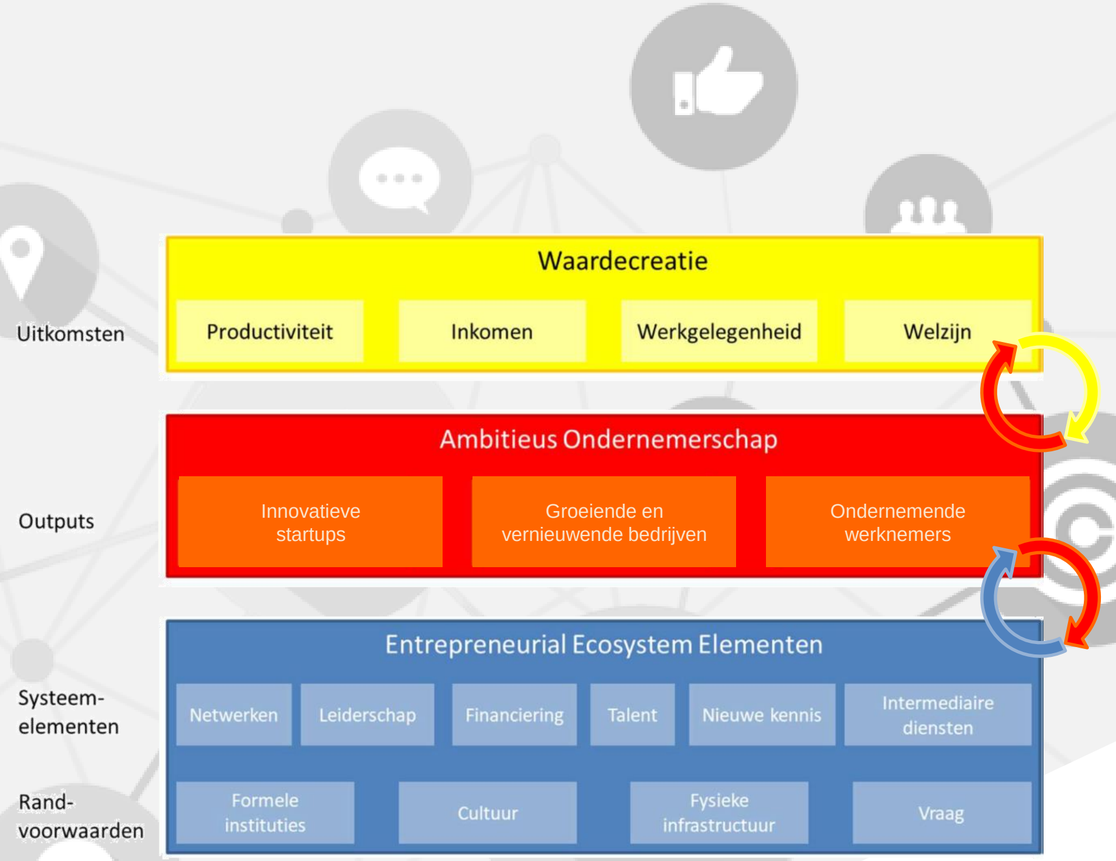

*"Een combinatie van sociale, politieke, economische en culturele elementen binnen de regio (West-Brabant) die de ontwikkeling en groei van **ambitieuze ondernemingen** (van startups via scale-up tot mkb) ondersteunen en ondernemers en andere actoren aanmoedigen om de risico's te nemen van het starten en doorontwikkelen, financieren en anderszins bijstaan van risicovolle ondernemingen."*

West-Brabant & Brabantse regio's

Binnen de provinciegrenzen van Noord-Brabant zijn opvallende verschillen zichtbaar. Zuidoost-Brabant is een sterk positieve uitschieter in een provincie waar de overige regio’s vooral gemiddeld scorende elementen hebben en enkele zwakke. Zuidoost-Brabant behoort tot een van de sterkste ecosystemen van Nederland. De kwaliteit van het West-Brabantse ecosysteem is **ondergemiddeld**.

In het West-Brabantse ecosysteem zijn **'leiderschap'** en **'netwerken'** en in mindere mate **'kennis'** zwakke elementen. Deze elementen zijn in de periode van 2020 tot en met 2022 ook verder verzwakt, zij het in iets mindere mate dan het geval lijkt te zijn in de regio’s Midden-Brabant en Noordoost-Brabant.
De index meet leiderschap en netwerken aan de hand van deelname aan, of leiderschap, in publiek meegefinancierde onderzoeks-en innovatieprojecten. Daarin scoren regio’s met een universiteit hoger dan regio’s met alleen een hogeschool of zonder hogeschool (Midden-Brabant profiteert zo gezien weinig van haar universiteit). De plek van West-Brabant als ondergemiddeld ecosysteem sluit aan bij haar kenmerken (ligging, grootte, spreiding, geen universiteit).

Een lichte **verbetering** is te zien voor de elementen 'cultuur' en 'infrastructuur', terwijl een **vrij sterke verbetering** is opgetreden voor het element 'financiering' (dat wordt gemeten voor de hele regio Noord-Brabant).

West-Brabant scoort onder het Nederlands gemiddelde

De Entrepreneurial Ecosystem Index rangschikt de kwaliteit van 40 regionale ecosystemen voor ondernemerschap in Nederland. De top 7 wordt gevormd door universiteitsregio's. De provincie Noord-Brabant heeft één regio in de top 3, de overige Noord-Brabantse regio's zitten dicht bij elkaar rond nummer 20.

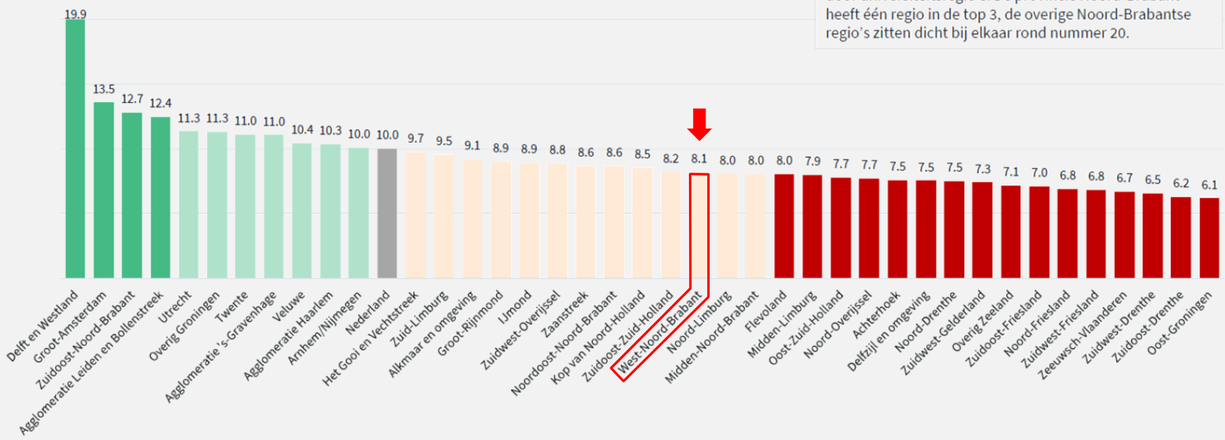

Scores Entrepreneurial Ecosystem Index van stadsregio’s in de provincie Noord-Brabant

Element	West-Noord-Brabant	Δ	Midden-Noord-Brabant	Δ	Noordoost-Noord-Brabant	Δ	Zuidoost-Noord-Brabant	Δ
Cultuur	0,94	0,03	0,96	0,04	0,95	0,03	0,96	0,01
Vraag	1,01	0,00	0,86	0,00	0,98	0,00	1,15	0,00
Talent	0,91	0,00	0,93	0,00	0,97	0,00	1,02	0,00
Diensten	0,95	0,00	0,93	0,00	0,92	0,01	0,95	0,00
Instituties	1,00	0,00	1,00	0,00	1,00	0,00	1,00	0,00
Infrastructuur	0,91	0,01	0,78	0,02	0,89	0,01	0,81	0,01
Financiering	0,98	0,12	0,98	0,12	0,98	0,12	0,98	0,12
Leiderschap	0,22	-0,12	0,23	-0,32	0,27	-0,20	1,42	-0,56
Netwerken	0,42	-0,15	0,54	-0,14	0,76	0,11	1,80	-0,39
Kennis	0,77	-0,02	0,79	0,03	0,87	-0,07	2,64	-0,09
Totale score	8,11	-0,13	8,00	-0,26	8,59	0,02	12,74	-0,89
Inwoners	*659.524*		*493.004*		*659.524*		*784.390*	
Vestigingen	*80.070*		*61.635*		*89.250*		*99.610*	

Sterk	= Score > 1,05
Gemiddeld	= Score > 0,95 < 1,05
Zwak	= Score > 0,50 < 0,95
Slecht	= Score < 0,50

Proces tot Economische Agenda

In antwoord op de maatschappelijke vraagstukken, van nu en de toekomst, is de opgave voor West-Brabant (inzetten op de nieuwe economie) geformuleerd.

Als uitvloeisel daarvan is met elkaar (triple helix partners) de regionale Economische Ambitie 2030 geformuleerd en vastgesteld.
De regionale Economische Agenda zal, samen met andere agenda's, leiden tot succes en het realiseren van deze ambitie.

Gebruikmakend van de competenties van REWIN is in samenwerking met het werkveld – onder andere in werkveldsessies – deze regionale Economische Agenda geformuleerd.

De dialoog met het werkveld is een blijvend en integraal onderdeel van de werkwijze en aanpak van de Economische Agenda.

Naar een transitiebenadering

De Economische Agenda West-Brabant 2023-2026 beschrijft de uitwerking van de strategie van de EBWB. In de agenda is vastgelegd hoe we werken aan de versterking van de economische structuur, die bijdraagt aan de transitie naar de nieuwe economie. De Agenda heeft als doel de transitie naar de nieuwe economie in West-Brabant te versnellen. Deze Agenda wordt jaarlijks geactualiseerd.

De agenda bouwt voort op de agenda ‘Hub voor vernieuwend ondernemerschap’ waarin een topsectorenaanpak werd gekozen. Het doel was om de economie te versterken en innovatie te stimuleren door samenwerking tussen bedrijven, onderwijs/wetenschap en overheid binnen de topsectoren. Nadruk werd gelegd op verbinden, verslimmen en verduurzamen. Dit resulteerde in sterkere sectoren in West-Brabant.

We gaan de volgende fase in waarbij economie wordt ingezet voor het creëren van welvaart én welzijn. Deze fase is begonnen met het vaststellen van de regionale ambitie 2030 door de triple helix partners in de regio, vertegenwoordigd in de EBWB. *West-Brabant is in Nederland dé voorloper in de transitie naar de nieuwe economie en is de plek voor innovatieve ondernemers die daaraan bijdragen.*

Dit vraagt om verschuiving van topsectorenbenadering naar transitiebenadering. Dus, van het versterken van sectoren als knooppunten in de ketens naar het versterken van ketens met sterke verbindingen tussen de sectoren als knooppunt.

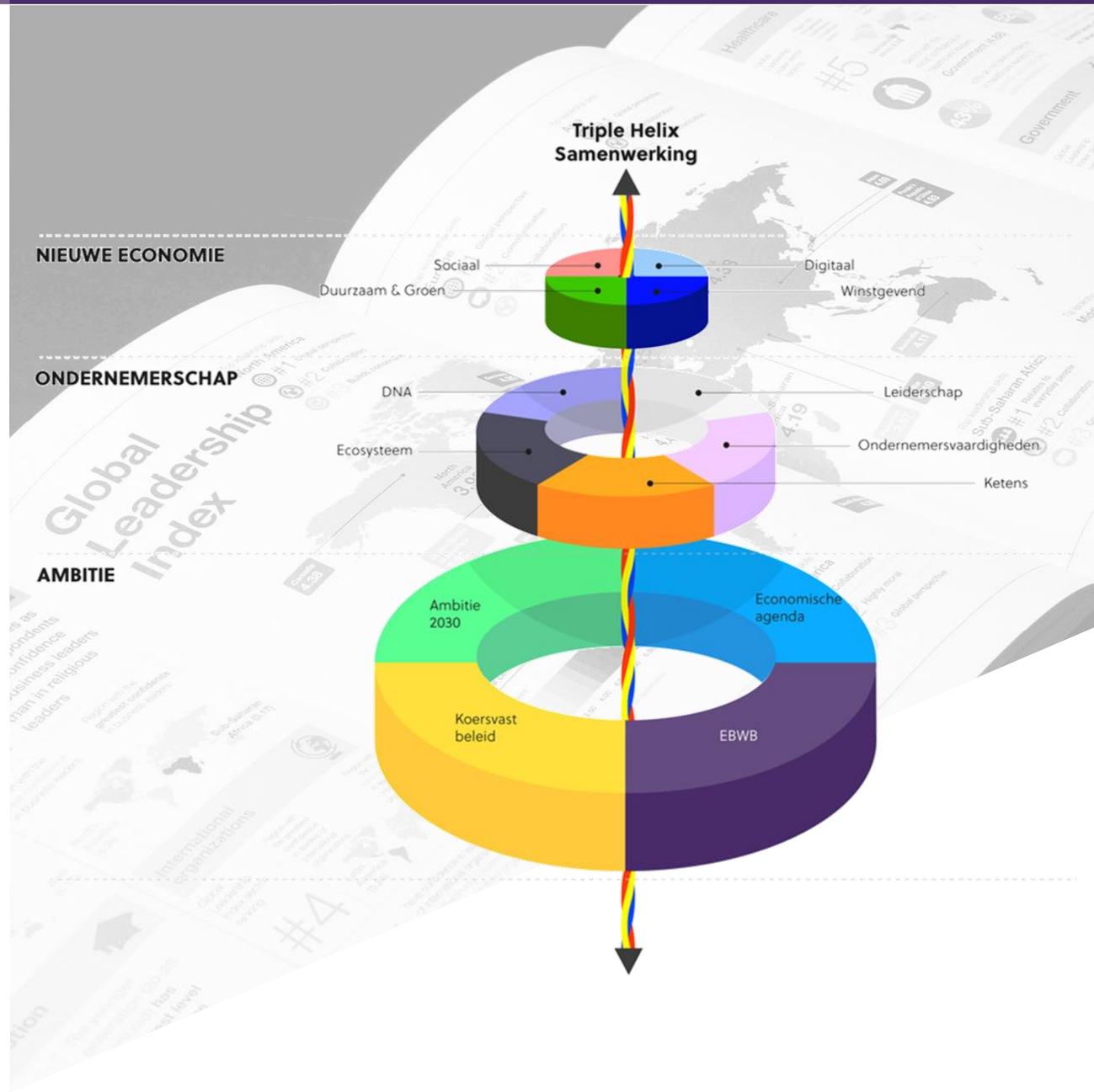

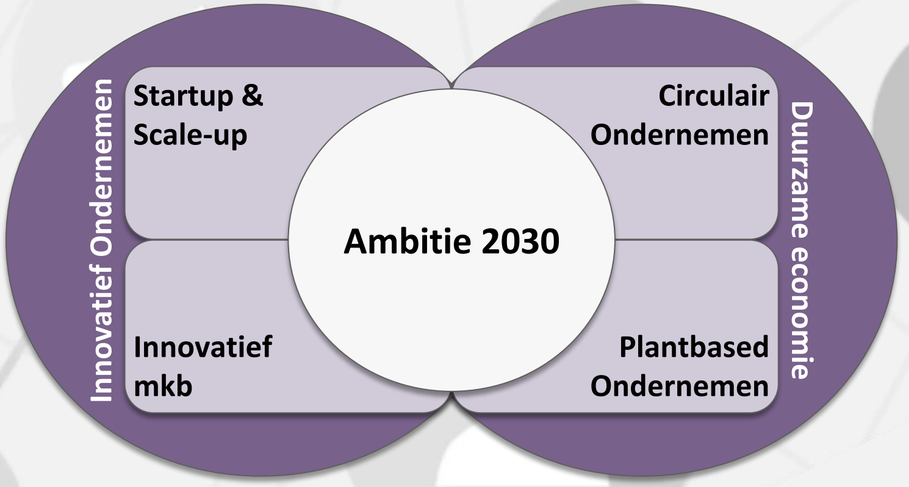

Economische Agenda op hoofdlijnen

In deze agenda staat het versnellen van de transitie naar een nieuwe economie in West-Brabant centraal. West-Brabant kan een belangrijke rol vervullen in deze transitie omdat het vraagt om ontwikkeling van nieuwe innovaties in de keten. De grote diversiteit van de West-Brabantse economie is daarbij onze grote kracht.

Op hoofdlijnen zetten we vanuit het economisch karakter van de regio in op de overlappende thema's '**Duurzame Economie**' en **'Innovatief Ondernemen**' waarin de samenwerking tussen bedrijfsleven, onderwijs en overheid verder gestalte krijgt. In het bijzonder wordt aandacht besteed aan het **versterken van netwerken en leiderschap, en de ontwikkeling en toepassing van nieuwe gerelateerde kennis**.

Binnen het thema duurzame economie wordt ingezet op de transitie van dierlijke naar plantaardige eiwitten, naar plantaardige non-food toepassingen en van lineair naar circulair ondernemen. Creatieve denkkracht en digitalisering spelen hierin een rol om dit te laten slagen. Binnen het thema innovatief ondernemen ligt de nadruk op het succesvol ontwikkelen van startups en scale-ups die duurzame of digitale innovaties naar de markt brengen met speciale aandacht voor startups en scale-ups binnen het thema duurzame economie. Voor het mkb geldt dat het voor hen noodzakelijk is de stap naar de nieuwe economie te zetten om relevant te blijven. Door concreet met de mkb koplopers aan de slag te gaan en door netwerken en leiderschap te ontwikkelen stimuleren we de transitie naar de nieuwe economie voor het hele mkb. De overlap tussen de twee thema's ligt in het innovatief ondernemen langs een duurzame lijn want alleen die innovaties resulteren in welvaart én welzijn.

Versterken van netwerken, leiderschap en nieuwe kennis

Venture Café West-Brabant

Ambitie
Het versterken van netwerken, leiderschap en nieuwe kennis middels het bouwen van een sterke community in West-Brabant. Deze ambitie loopt als een rode draad door, en staat centraal in, de Economische Agenda en haar vier programma's.

Aanpak
De kracht van de 'Venture Café'-aanpak is het verbinden, regisseren en bouwen van interpersoonlijke relaties. Met innovators, ondernemers, studenten, corporates, overheid en vele andere partijen. Over disciplines, transities of vakgebieden heen. Binnen de regio én daarbuiten. Met een focus op open innovatie en impact.

2023: Verkenning starten met regionale partijen op strategische samenwerking, haalbaarheid, draagvlak, commitment, teamvorming en pilots op dit onderwerp. Dit resulteert in een go / no-go.
2024: Bij go start een eerste jaar 'Venture Café West-Brabant', met maandelijkse programmering op de relevante topics die aansluiten bij de ambitie van de regio.

Thema ‘Duurzame Economie’

De kritieke wereldwijde milieuproblemen zijn voornamelijk het gevolg van de enorme armoede op het zuidelijk halfrond en de niet-duurzame consumptie- en productiepatronen in het noorden. Al in 1987 publiceerde de Wereldcommissie voor Milieu en Ontwikkeling het rapport "Our Common Future”. De commissie beschreef daarin leidende beginselen voor duurzame ontwikkeling en riep op tot een strategie die economische ontwikkeling en milieu met elkaar verenigt.

“Duurzame economie is een economie die voorziet in de economische behoeften van het heden, zonder het vermogen van toekomstige generaties om in hun eigen economische behoeften te voorzien in gevaar te brengen.”

Het **thema ‘Duurzame Economie’** wordt geëffectueerd in de programma’s ‘Plantbased Ondernemen’ en ‘Circulair Ondernemen’. Vanzelfsprekend versterken en overlappen deze programma’s elkaar.

Het **programma Plantbased Ondernemen** bouwt voort op eerdere programma’s in de plantbased sector. Een bestaande en zeer kansrijke sector, met kritische massa en een groot potentieel voor de toekomst van de regio, in de nieuwe economie. Met name in het ontwikkelen van oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen. Er is een sterke uitgangspositie om voorop te gaan in Nederland en Europa bij de transitie van dierlijke naar plantaardige eiwitten en van plantaardige non-food toepassingen.

Het **programma Circulair Ondernemen** is een nieuw programma en richt zich op het bevorderen van circulariteit in alle sectoren van West-Brabant, startend waar de impact het grootst is. De sterke vertegenwoordiging van de maakindustrie en bouwsector in de regio, waar de grondstoftransitie als belangrijk onderdeel van de nieuwe economie, vormt het startpunt. Hierbij starten we aan de bovenkant van de ‘R-ladder’, met de focus op circulair design en circulaire inkoop.

EBWB
Economic BoardWest-Brabant

Programma ‘Plantbased Ondernemen’

Plantbased Region

West-Brabant

Programma ‘Plantbased Ondernemen’

Opgave

De overgang naar een meer duurzame economie, waarin hernieuwbare biomassa zoals gewasresten en specifieke gewassen worden ontwikkeld en geteeld voor de productie van voedsel, energie, chemicaliën en materialen, is een van de belangrijkste uitdagingen waarmee de samenleving tegenwoordig wordt geconfronteerd.

De overgang van de huidige, op fossiele brand- en grondstoffen gebaseerde economie naar een plantbased economie is om verschillende redenen noodzakelijk. Bijvoorbeeld vanwege milieuproblemen zoals klimaatverandering en milieuverontreiniging, armoede, het toegenomen verbruik van grondstoffen op basis van aardolie als gevolg van de bevolkingsgroei, en de eindigheid van deze grondstoffen en olievoorraden.

Uitbreiding en aanpassing van de grondstoffenbasis voor de productie van voedsel, chemicaliën, energie en materialen wordt daarom door tal van industrieën en beleidsmakers in landen overal ter wereld als een noodzaak gezien. Bovendien heeft een plantbased economie het potentieel om nieuwe banen en zelfs nieuwe industrieën te creëren. Hierdoor onstaan nieuwe kansen voor ondernemerschap en technologische innovatie, met verdere voordelen voor de wereldeconomie en de samenleving.

Programma ‘Plantbased Ondernemen’

Ambitie

Onze ambitie is om voor West-Brabant de plek, en rol, op te kunnen eisen van **plantbased game changers in de nieuwe economie.**

De regio West-Brabant beschikt over excellente kennis en de innovatiekracht om wereldwijd toonaangevend te zijn in de plantbased economie waarin gewassen veredeld, geteeld en verwerkt worden. Daarmee werkt de regio aan plantbased food en non-food oplossingen voor de grote maatschappelijke opgaven van deze tijd. Zoo is West-Brabant in 2030 de cruciale schakel in de ontwikkeling en productie van duurzame plantbased food en non-food toepassingen en daarmee dé plantbased regio in Europa.

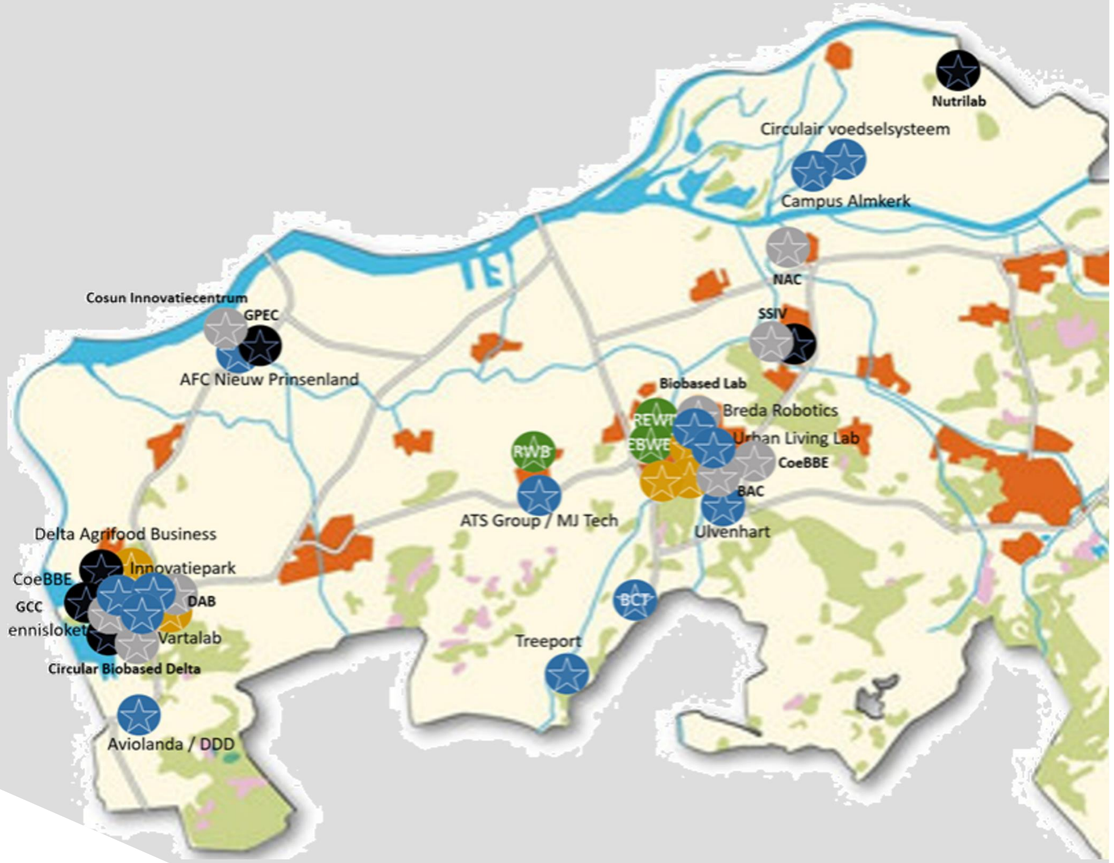

Programma ‘Plantbased Ondernemen’

Doelgroep

West-Brabant kenmerkt zich door de eeuwen heen als een regio waar land- en akkerbouw de basis vormden voor onze economie. Het is in belangrijke mate ‘ons DNA’. Deze plantbased bedrijvigheid is de meeste kansrijke sector in West-Brabant om zich tot ontwikkelen tot de drager van een nieuwe economie.

De focus ligt om die reden op:

> Ondernemers - van startup tot en met corporate - al gevestigd in West-Brabant, die betrokken zijn bij de veredeling en het telen van gewassen, en de verwerking en verwaarding ervan in plantbased food- en non-food toepassingen.

Met elkaar beschikken zij over meer dan voldoende kritische massa om het verschil te maken in de plantbased economie en een belangrijke bijdrage te leveren aan de gewenste transitie.

Programma ‘Plantbased ondernemen’

Plantbased ecosysteem

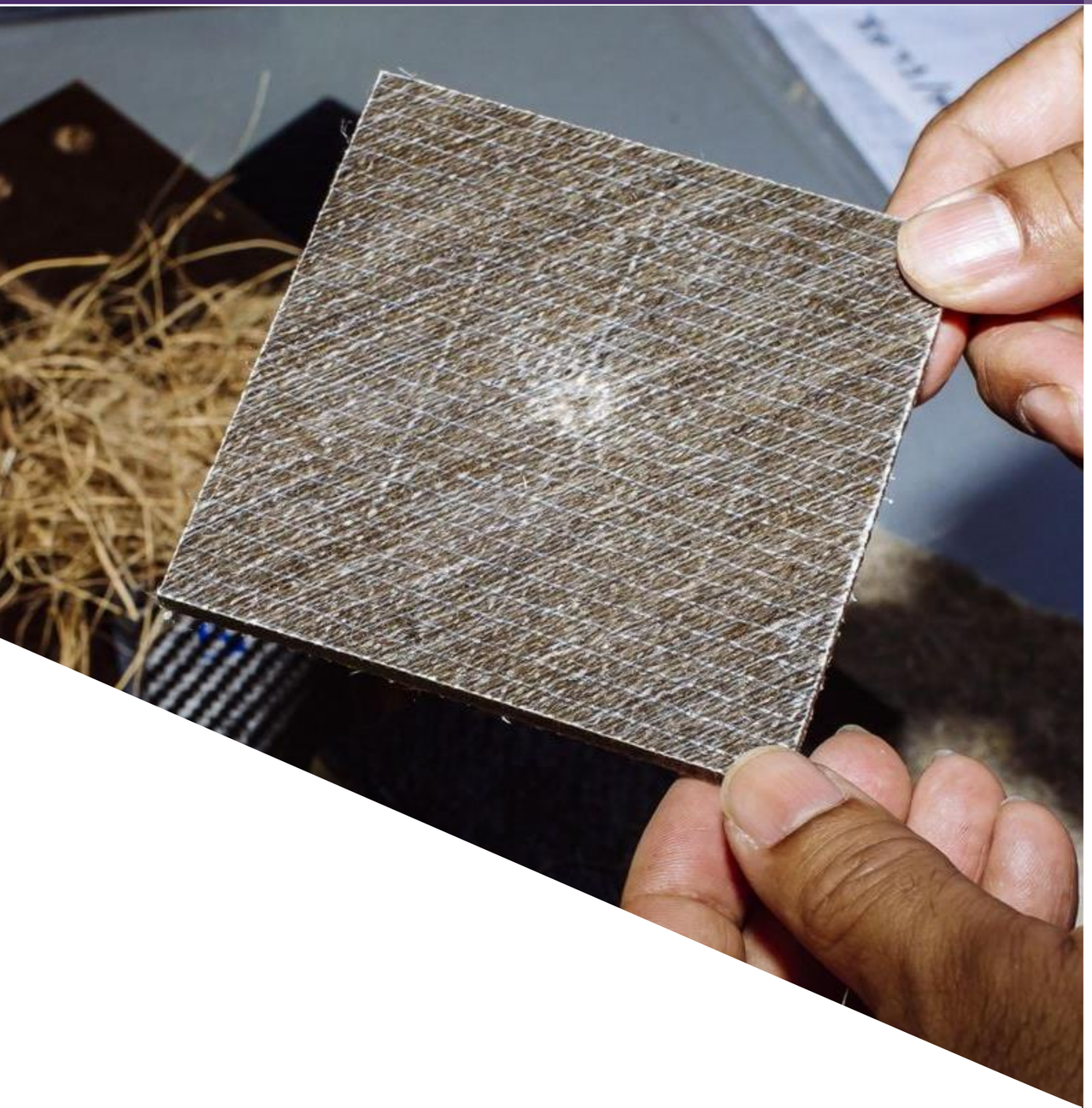

Programma ‘Plantbased Ondernemen’

Aanpak

Positionering van ‘plantbased regio’
Een stap naar voren zetten en de regionale organisatiegraad tussen alle spelers in het veld van de plantbased economie verhogen. Laten zien wat de regio heeft en de samenhang versterken. Zo opereert de regio doelmatiger en wordt de aantrekkingskracht en het vestigingsklimaat versterkt. Op deze manier zal de leidende positie die West-Brabant heeft als de regio van game changers in de plantbased transitie ook door de buitenwereld erkend gaan worden.

Leiderschap in de plantbased transitie
Een rol als ‘game changer’ vraagt om versterking van het ondernemers-ecosysteem op enkele cruciale punten. Het mobiliseren van het al aanwezige leiderschap is de voornaamste. De regio trekt die rol naar zich toe met sterk leiderschap, en ook door samenwerking met andere (internationale) regio’s die voorop lopen in de ontwikkeling naar de nieuwe economie met plantbased als basis voor de productie van voedsel, energie, chemicaliën en materialen.

Technologie en Innovatie plantbased applicatie
Naast ontwikkeling van leiderschap resulteert het versterken van netwerken - binnen de regio en met regionen buiten West-Brabant – in de uitwisseling van nieuwe kennis en kapitaal. Een vereiste voor innovatie, ontwikkeling van technologieën en valorisatie en marktontwikkeling. Hiermee kunnen plantbased ketens, met plantbased gewassen en gewasresten, vooropgaan in Nederland en Europa bij de transitie van dierlijke naar plantaardige eiwitten en in plantaardige non-food toepassingen.

Programma ‘Plantbased ondernemen’

Activiteiten ‘23

Positionering van plantbased regio

1. **Storytelling**
   Ontwikkelen van gezamenlijke storytelling en profilering t.b.v. het bouwen van een (internationaal) merk.
2. **MarCom strategie**
   Ontwikkelen van een regionale **marketing- en communicatiestrategie.** Richten en inrichten van de bijbehorende kanalen, ontwikkelen van middelen/instrumenten. Branding en profilering.
3. **Monitoring**
   Monitoring van progressie en meten van de acceptatie en perceptie van het merk van onze regio.

Leiderschap in de plantbased transitie

4. **In kaart brengen van leiderschap**
   Identificeren van ondernemers in de plantbased ketens die bereid zijn voorop te gaan in de uitvoering van de strategie en die zich mede-eigenaar voelen van de ambitie zoals geformuleerd in de Economische Ambitie 2030 en de Economische Agenda die daaraan verbonden is.
5. **Gedeeld belang**
   Het ontwikkelen van een gedeeld begrip van de opgave en de gedeelde belangen van de plantbased regio West-Brabant.
6. **Uitvoering**
   Succesvolle samenwerking smeden tussen de leiders die voorop gaan in de uitvoering van de ambitie en agenda en de overige triple helix partners daarin meenemen. En daarmee de kansen identificeren en pakken die zich in de transitie naar de nieuwe economie voordoen.

Technologie en Innovatie plantbased applicatie

7. **Open innovatie netwerk**
   Ontwikkelen van een open (triple helix) innovatie netwerk. Creëren van samenhang en samenwerking tussen innovatiehubs, fieldlabs, etc., ter bevordering van innovatie en kennisuitwisseling. En het ontwikkelen van nieuwe complementaire innovatiehubs.
   Regionale en internationale netwerken worden aan elkaar gekoppeld, waar dat ontbreekt wordt geacquireerd. Het Venture Cafe is daarin een strategisch middel: via leiderschap, netwerken en nieuwe kennis tot open innovatie komen.
8. **Marktontwikkeling**
   Het naar de markt brengen van en marktvraag ontwikkelen naar toepassingen van plantbased innovaties. Opstarten experimenten met partijen uit de markt die tegen concrete uitdagingen en obstakels aanlopen. Startups, scale-ups en innovatief mkb worden aan elkaar gekoppeld op regionale en internationale schaal. Ontwikkelen en toepassen “corporate” venturing.
9. **Toegang tot kapitaal**
   Vergroten van toegang tot kapitaal ter ondersteuning van ambitieuze ondernemers en de ontwikkeling van het ecosysteem. In het bijzonder het Nationaal Groeifonds, Regiodeals, JTF.

Programma ‘Circulair Ondernemen’

Low, slow en bio

Programma ‘Circulair Ondernemen’

Opgave

We staan voor de immense opgave om de koers te wijzigen van klimaatverandering en geopolitieke dynamiek, beide het gevolg van lineaire productie en consumptie van schaarse grondstoffen. Dit door de regio te leiden in de transitie van een lineair economisch systeem naar een circulair economisch systeem.

Net als een ondernemer die van startup, scale-up naar volwassen onderneming groeit, doorloopt de transitie van lineair ondernemen naar circulair ondernemen dezelfde groeifasen. Het in gang zetten van deze transitie, het begeleiden en daarmee de regio naar een nieuwe groene economie leiden, vraagt om leiderschap, kwartiermakerschap en beïnvloeding van de publieke opinie. Niet alleen dat. De urgentie is – net als de noodzaak – zó hoog, dat deze transitie in hoog tempo van bewustwording naar actie moet leiden.

Deze opgave vraagt om te werken vanuit de kracht van de triple helix samenwerking en een gecoördineerde aanpak op de systeemelementen die het ondernemers-ecosysteem vormen. En afstemming met andere transities zoals de plantbased transitie, energie transitie, landbouwtransitie en digitalisering.

Programma ‘Circulair Ondernemen’

Ambitie

De ambitie is om in West-Brabant voorloper te zijn in de transitie naar een circulaire economie.

Dit hebben we vertaald naar een **significante grondstoftransitie** in de maakindustrie en bouw, waarbij het gebruik van nieuwe fossiele grondstoffen **vóór 2030 met 50% is gereduceerd** t.o.v. 2022 (dus binnen 2 termijnen van de Economische Agenda). Dat doen we door virgin (= nieuwe fossiele grondstoffen) te vervangen door hergebruik (**low**) en hoger op de R-ladder (**slow**), en plantbased alternatieven (**bio**).

Deze ambitie ligt in lijn met het Rijksbrede programma ‘Nederland circulair in 2050’, en de regio West-Brabant draagt ermee bij aan het Parijs-akkoord en de SDG’s.

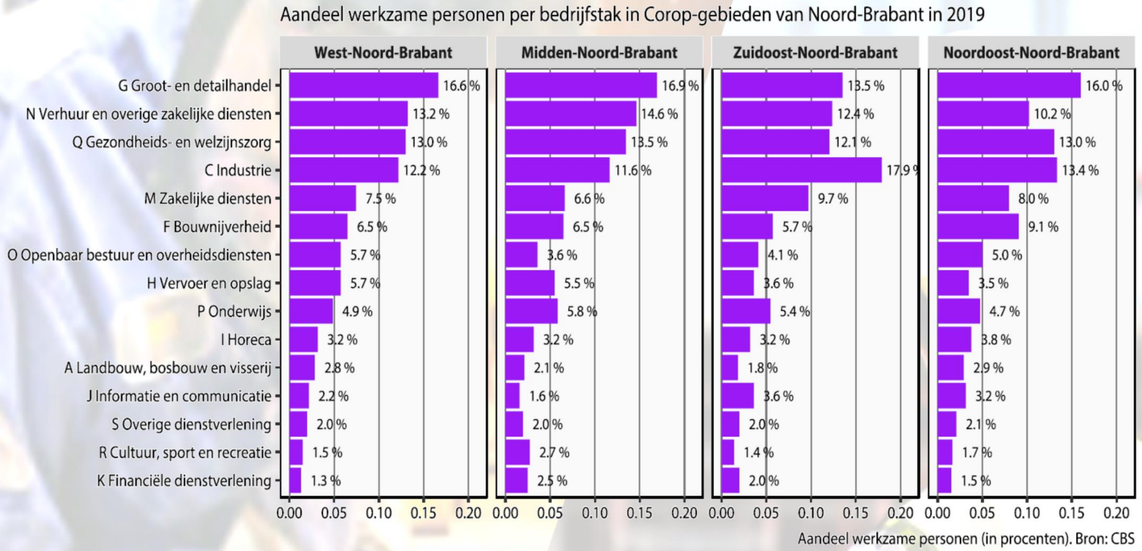

Programma ‘Circulair Ondernemen’

Doelgroep

De transitie naar een circulaire economie vergt een specifieke veranderaanpak per sector of grondstoffenketen. Daarbij ligt de focus op vier aspecten die de prioriteiten bepalen:

- De sector of grondstofketen is belangrijk voor de Nederlandse economie,
- Ze kennen een grote milieudruk,
- Er is al veel maatschappelijke energie rond het onderwerp, en
- Ze sluiten aan bij de prioriteiten van de Europese Commissie.

De vijf nationale prioriteiten zijn: Biomassa en voedsel, Kunststoffen, Maakindustrie, Bouw en Consumptiegoederen.
(Uit het Rijksbrede programma ‘Nederland circulair in 2050’)

Op basis van het economische karakter van de regio zet het programma Circulair Ondernemen in op de sterk vertegenwoordigde sectoren **Maakindustrie** en **Bouw** waar in het bijzonder de grondstoftransitie een belangrijke impact kan hebben op de nieuwe economie.

EBWB
Economic BoardWest-Brabant

Programma ‘Circulair Ondernemen’

Maakindustrie

Door een toenemende vraag naar producten en diensten worden in de maakindustrie, waaronder sectoren als elektronica-, machine- en systeemindustrie, automobielindustrie, elektrisch vervoer, lucht- en ruimtevaartindustrie, en duurzame energie-technologieën, **steeds meer grondstoffen** gebruikt.

Bij de winning en verwerking van de grondstoffen doen zich wereldwijd milieu-, klimaat- en andere duurzaamheidsproblemen voor. Tegelijkertijd is het **aanbod** van met name grondstoffen als kritische metalen **beperkt**. Er zijn maar enkele bronlanden en conflicten maken het aanbod lastiger beschikbaar.

Mijnbouwprojecten hebben een trage/lange opstartperiode. De relatief beperkte beschikbaarheid van bepaalde grondstoffen zal bij ongewijzigd beleid leiden tot meer afhankelijkheid en geopolitieke spanningen en negatieve effecten hebben op bedrijven, en regionale en nationale economieën.

Een zorgpunt is dat bij de meeste bedrijven nog relatief weinig aandacht is voor het thema voorzieningszekerheid en de rol die een circulaire economie daarbij kan spelen. Dit vraagt om meer bewustwording en nieuwe verdienmodellen waarmee de afhankelijkheid van grondstoffen verminderd wordt en daarmee ook de milieu-effecten.
(Uit het Rijksbrede programma ‘Nederland circulair in 2050’)

Programma ‘Circulair Ondernemen’

Bouw

De bouwsector is **grondstoffenintensief**. De bouw neemt naar schatting 50% van het grondstoffenverbruik, 40% van het totale energieverbruik en 30% van het totale waterverbruik in Nederland voor zijn rekening. Daarnaast bestaat een groot deel van alle afval in Nederland (circa 40%) uit bouw- en sloopafval en is de sector verantwoordelijk voor circa 35% van de CO_2-uitstoot.

De bouwsector is te onderscheiden in de Burgerlijke en Utiliteitsbouw (B&U) aan de ene kant en de Grond-, Weg- en Waterbouw (GWW) aan de andere kant. Eén van de redenen waarom dit onderscheid relevant is, heeft te maken met het verschil in structuur: in de B&U is er veelal sprake van private financiering; een groot en divers speelveld met veel (grote en kleinere) stakeholders. In de GWW gaat het vaak om publiek opdrachtgeverschap en is het aantal stakeholders kleiner en meer homogeen.
(Uit het Rijksbrede programma ‘Nederland circulair in 2050’)

Programma ‘Circulair ondernemen’

Circulaire ecosysteem

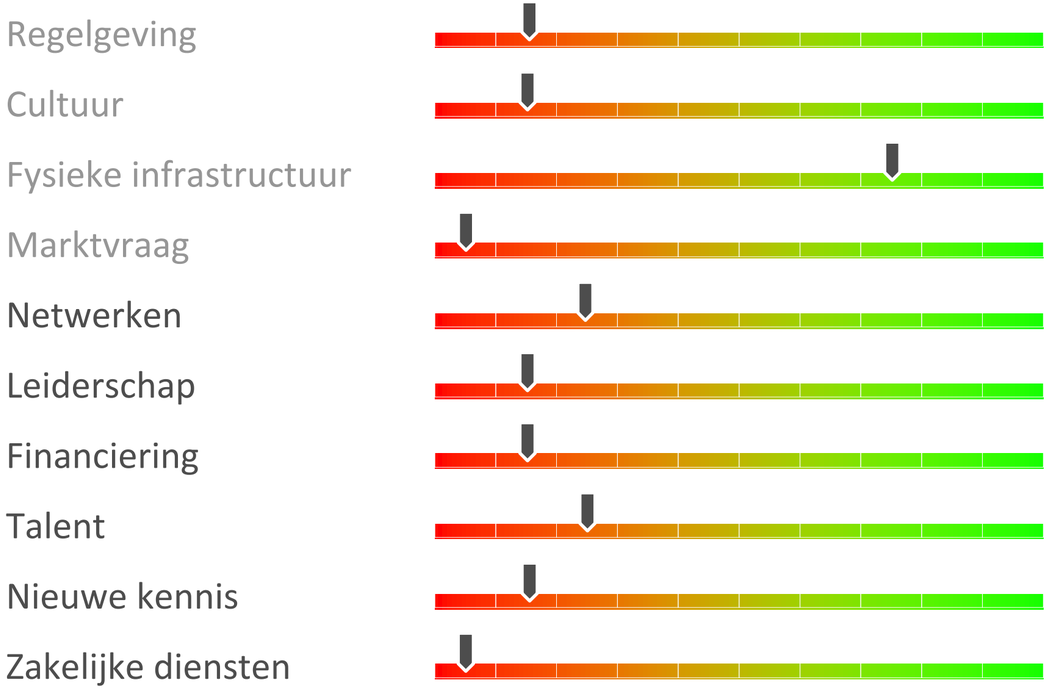

	Circulair design	Circulair inkopen	Circulaire business model	Dialoog	Industriële symbiose	Circulaire bus. challenges	Digitaal grondstof paspoort	Circulaire analytics
Regelgeving		✓					✓	✓
Cultuur								✓
Fysieke infrastructuur							✓	
Marktvraag	✓	✓	✓		✓	✓		
Netwerken				✓	✓	✓		
Leiderschap				✓	✓	✓		✓
Financiering			✓	✓			✓	
Talent				✓				
Nieuwe kennis				✓	✓	✓		✓
Zakelijke diensten			✓		✓	✓	✓	✓

Programma ‘Circulair Ondernemen’

Aanpak

Business kansen en marktvolume

Door gelijktijdig vraag en aanbod te ontwikkelen komt de gehele keten in beweging. Dat houdt in dat niet alleen producten ontworpen moeten worden voor circulariteit, maar ook dat inkoopbeleid zo afgestemd wordt dat kansen en volume ontstaan en daarmee haalbare business cases. Dit vergt ook de ontwikkeling van nieuwe business modellen en de ondersteuning door digitalisering en dataficering als ‘enabler’ van de transitie.

Leiderschap, netwerk en nieuwe kennis

Een transitie zoals de circulaire gaat niet vanzelf. Dit vraagt om leiderschap; mensen met een voorbeeldfunctie, die gezien worden als koplopers en ‘Parels van West-Brabant’. Maar niet alleen goed leiderschap is essentieel. In de transitie lopen ondernemers tegen obstakels en belemmeringen aan die weggenomen moet worden. Hieruit ontstaat nieuwe kennis. Dit vraagt om het faciliteren van dialoog tussen de triple helix partners en andere stakeholders, die in netwerken binnen en buiten de regio zijn verbonden.

Monitoring

Om de doeltreffendheid van de activiteiten te kunnen vaststellen, is monitoring integraal onderdeel van de aanpak. Het ontbreekt momenteel nog aan doeltreffende monitoringsinstrumenten om de progressie van de circulaire transitie vast te stellen. Dit dient dus, als onderdeel van het actieplan, ontwikkeld te worden.

Programma ‘Circulair Ondernemen’

Activiteiten ‘23

Businesskansen en marktvolume

1. **Circulair Design**
   Van meet af aan een goed ontwerp van producten. Gemaakt voor hergebruik, reparatie en terugwinning van grondstoffen. Met plantbased alternatieven voor fossiele grondstoffen. Door middel van creatieve werkprogramma’s gaan ondernemers aan de slag met product(re)design, met circulaire principes als vertrekpunt.
2. **Circulair Inkopen**
   Door voorkeur te geven aan circulaire producten van innovatieve koplopers ontstaan substantiële marktkansen die de transitie ondersteunen. Vooral grotere inkopers hebben hierin een voorname rol te spelen. Aan de hand van educatieve programma’s en masterclasses worden bedrijven en (overheids)instellingen geassisteerd om structureel circulair inkoopbeleid te formuleren.
3. **Circulair business model**
   Hier begint het omdenken. Individuele bedrijven en ketens richten hun business in voor circulair ondernemen, samen met creatieve denkers en -doeners.
4. **Digitale grondstof paspoort**
   Welke grondstoffen zitten er in een product, wat is de conditie ervan en waar zitten lekkages in de keten. Maar ook: wie is eigenaar van de grondstoffen in een systeem waarin eigenaarschap anders moet worden ingevuld. Door standaardisatie, ontwikkeling en implementatie van digitale grondstofpaspoorten vormt digitalisering en dataficering een rol als enabler voor de transitie.

Leiderschap, netwerk en nieuwe kennis

5. **Dialoog en netwerk**
   Ondernemers, onderwijs en overheid gaan met elkaar in gesprek over circulaire ambities, uitdagingen en leiderschap. Best practices dienen als inspiratie. Uitdagingen vormen een uitnodiging. Regionale en internationale netwerken worden aan elkaar gekoppeld, waar dat ontbreekt wordt geacquireerd. Naast online- en offline activiteiten is het Venture Cafe een strategisch middel om via leiderschap, netwerken en nieuwe kennis tot open innovatie te komen.
6. **Industriële symbiose**
   Juist op bedrijventerreinen liggen kansen om kringlopen te sluiten, door reststromen van de ene onderneming aan te laten sluiten op de input van een naburige onderneming. Het programma Symbiosis4Growth is een strategisch instrument om tot deze industriële symbiose te komen.
7. **Circulaire business challenges**
   Opstarten van experimenten met partijen uit de markt die aan de slag zijn met concrete uitdagingen en obstakels in de circulaire transitie. Startups, scale-ups en innovatief mkb worden gekoppeld aan elkaar en aan grote ondernemingen, regionaal tot aan internationaal. Het programma SynchUp! is het vertrekpunt en de basis voor de ontwikkeling van een ‘corporate’ venture platform.

Monitoring

8. **Circulaire analytics**
   Waar staan we ten opzichte van onze gezamenlijke circulaire ambities en welke progressie wordt er gemaakt, op alle facetten van ondernemerschap. Een klein aantal monitoringsinstrumenten is voorhanden, maar welke is toepasbaar op een zodanige schaal dat de progressie in de regio West-Brabant in kaart gebracht kan worden. Dit onderzoek is de eerste stap in de ontwikkeling van een (regionaal) monitoringsinstrument.

Thema ‘Innovatief Ondernemen’

Het thema **‘Innovatief Ondernemen’** dat bestaat uit de programma’s **‘Startup & Scale-up’** en **‘Innovatief mkb’** heeft als doel om tot meer succesvol en impactvol startup, scale-up en innovatief mkb-ondernemerschap te komen. In de programma’s, die voortbouwen op eerdere programma’s voor deze doelgroep, wordt binnen de triple helix samenwerking nadruk gelegd op de wijze waarop innovatieve, snelgroeiende ondernemers meer positieve maatschappelijke impact kunnen maken, hand in hand met financiële groei. Ook wordt het netwerk bij elkaar gebracht om kort cyclisch succesvolle innovaties te implementeren.

Dit vindt plaats binnen een goed werkend ondernemers-ecosysteem. Hierin zijn de relevante spelers actief, en weten ze elkaar te vinden, passen startups nieuwe kennis toe in marktintroducties en schalen scale-ups en innovatief mkb nieuwe producten (internationaal) op om impact te maken. We rekenen op een actieve deelname van ondernemersorganisaties die in verbinding staan met alle bestaande bedrijven, en op leiderschap bij ondernemers die zich willen inzetten voor de gezamenlijke ambitie.

EBWB
Economic BoardWest-Brabant

Programma ‘Startup & Scale-up’

B'WISE
B'WISE

Programma ‘Startup & Scale-up’

Opgave

Startups en scale-ups zijn cruciaal voor de innovatie-slagkracht van de regio. Hun slagingskans om te groeien en de snelheid waarmee zij innovaties naar de markt brengen die bijdragen aan de transitie naar de nieuwe economie, behoren tot de opgaves van de regio.

Programma ‘Startup & Scale-up’

Ambitie

Het programma ‘Startup & Scale-up’ onder het label **B’WISE** heeft als ambitie om tot meer succes- en impactvol startup en scale-up ondernemerschap te komen in West-Brabant, en daarmee een bijdrage te leveren aan de nieuwe economie.

In het programma wordt gewerkt aan het succes van de startups die bouwen aan de impactvolle oplossingen van morgen met de ‘ambitieuze speedbootjes’ van vandaag. Dit doen we met een specifieke ‘focus’ op de thema’s (‘verticals’):

- Data/AI/applied gaming (TT&C Breda)
- Plantbased (regio)
- Circulair (regio) - impact startups

Het doel is de slaagkans van startups in West-Brabant te verdubbelen; van 1 op de 10 die de scale-up fase bereikt naar 1 op de 5.

Voor de doelgroep scale-up wordt in 2023 onderzoek gedaan naar het ondernemers- en vestigingsklimaat. Vanuit de regio vindt op dit moment nog geen structurele ondersteuning plaats voor scale-ups.

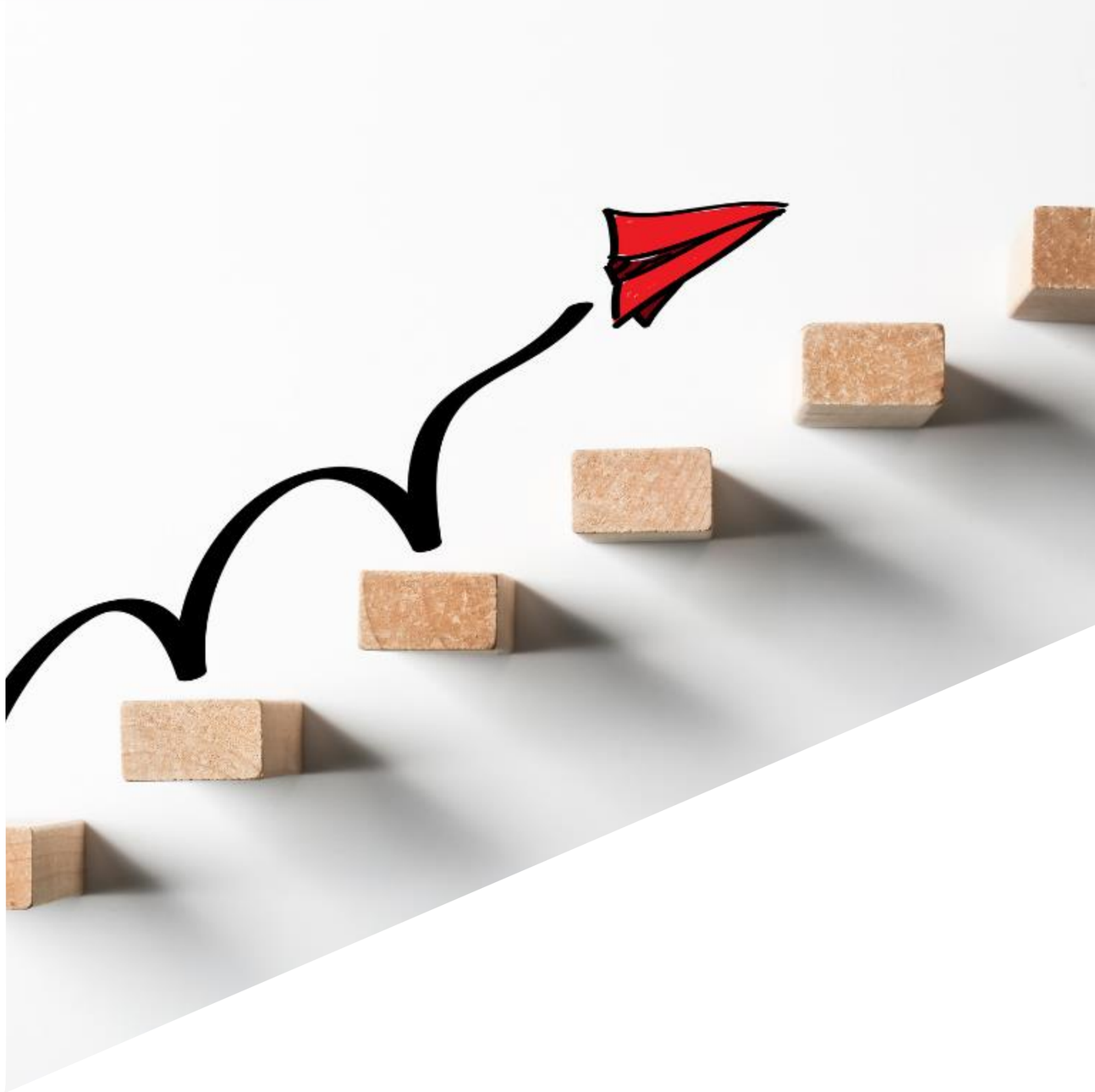

Programma ‘Startup & Scale-up’

Startup Scale-up ecosysteem

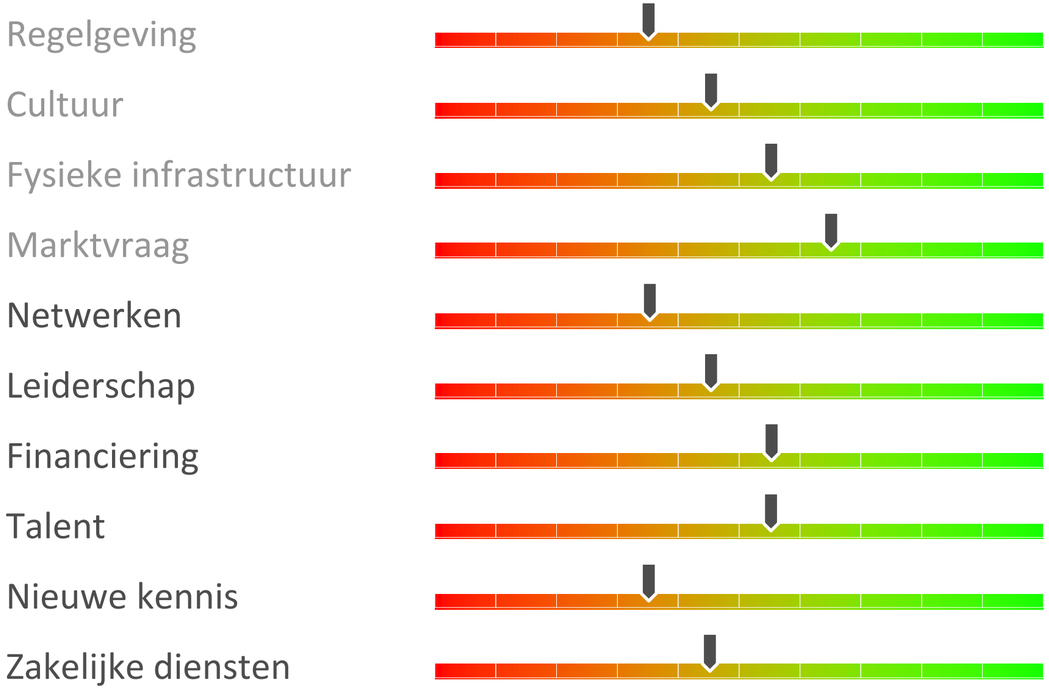

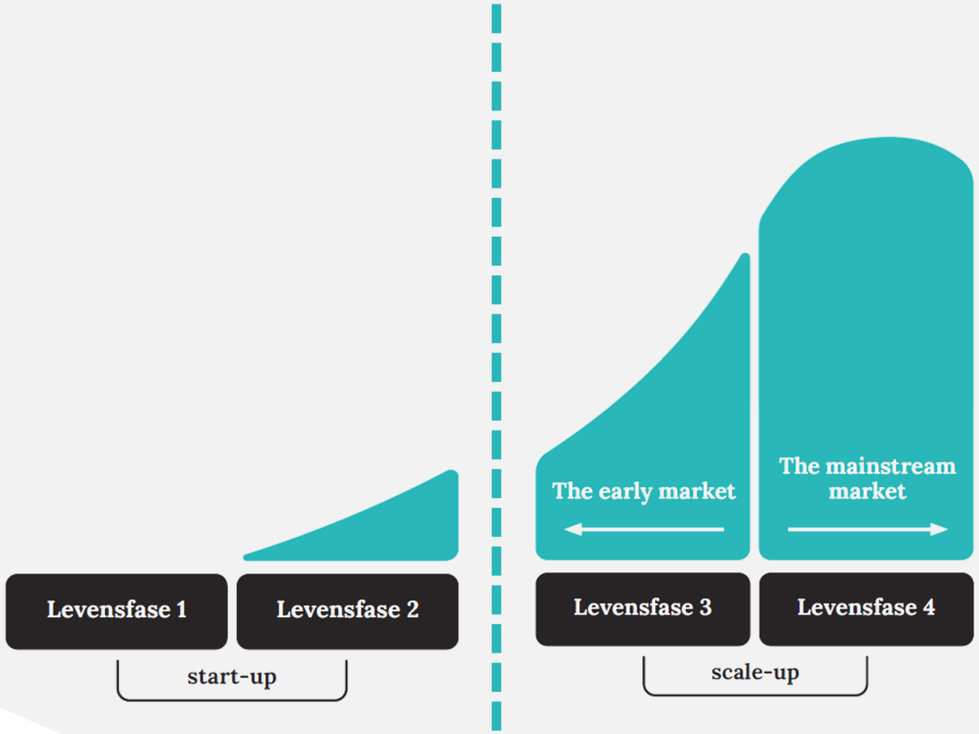

Programma 'Startup & Scale-up'

Doelgroep Startup

- Ondernemers actief in levensfase 1 of 2
- Vernieuwend (innovatie) en ambitieus (>5 mln EUR omzet)
- Gericht op snelle groei
- Schaalbaar en herhaalbaar business model
- Inschatting aantal in de regio: #300

Doelgroep Scale-up

- Ondernemers actief in levensfase 3 of 4
- Een succesvolle startup die levensfase 1 en 2 heeft afgerond
- Vaak meerdere financieringen opgehaald/gehad
- In fase van snelle groei (schalen)
- Inschatting aantal in de regio: #30

Programma ‘Startup & Scale-up’

Aanpak

B’WISE

B’ACCELERATED

Doel: nieuwe kennis

Om de slaagkans van startups te vergroten wordt ondernemerskennis gedeeld via bestaande ondernemerschapsprogramma’s. De benutting van deze programma’s wordt geïntensiveerd om meer startups te voorzien van kennis.

Naast bestaande ondernemerschaps-programma’s worden i.s.m. de Brabantse partners ondernemerschapsprogramma’s ontwikkeld op de transities (verticals) Data/AI/gaming, Circulair en plantbased.

B’FUNDED

Doel: toegang financiering verbeteren en vergroten

Beter benutten en verbinden bestaande financieringsinstrumenten en partijen

Ontwikkelen van nieuwe instrumenten die ontbreken

Financiers verleiden naar de regio om daarmee het aanbod van kapitaal voor startups te vergroten.

B’CONNECTED

Doel: netwerken, leiderschap, rolmodellen, talent, intermediairs

Leiderschap van succesvolle startups mobiliseren voor het versterken van startup community in regio en het vergroten (inter)nationale zichtbaarheid van het regionale startup ecosysteem

Bestaande netwerken gebruiken en beter koppelen

Strategische samenwerkingen opbouwen/uitbouwen (e.g. S2G)

Ontwikkeling Venture Café; aanpak en programmering

B’INCUBATED

Doel: hubs rondom verticals in de regio

Verticals:
- Data/AI/gaming (TT&C Breda)
- Circulair
- Plantbased (SSIV Oosterhout)

Tweede verdieping bestaande incubator door-ontwikkelen

- *Dashboard ontwikkeling*
- *Monitoring*

Programma ‘Startup & Scale-up’

Activiteiten ‘23

B’WISE

B’ACCELERATED

- Doorontwikkelen ‘Startup Framework’ Brabantbrede aanpak business bevelopment
- Versterken business bevelopment W-B – venture building aanpak met BOM op startup, scaleup, imkb
- Uitbreiden kennisprogramma’s (gericht op verticals) i.s.m. Braventure en BOM → best practice DAP → bv. circulair acceleration program (CAP) / plantbased acceleration
- Digital Farming link met Gaming (verkenning)
- Opstarten experimenten ‘Corporate Venturing’ met regionale partijen – 1 plantbased en 1 circulair (2 concrete moonshots opbouwen)

B’FUNDED

- Vergroten toegang tot kapitaal – inzichtelijk en balans landschap preseed tot later stage (LF1 – LF4)
- Versterken samenwerking financieringspartners Brabantbreed (BOM, BIF, Lumo, etc.)
- Verkennings fonds i.s.m. BOM / BIM) gericht op versterken verticals (‘applied gaming’)
- VC’s naar regio verleiden
- Partnerships bestendigen met Rabobank, Investor Match, verder uitbreiden
- Adviseurs, consultants, banken, RVO
- REWIN-brede strategische financieringsaanpak
- Financieringstafel door-ontwikkelen
- Promoten subsidies zoals SIR en O&O
- Versterken b.d.-financiering richting BSF, SIR, Rabobank RIL, etc.

B’CONNECTED

- Versterken startup community B’WISE
- Versterken startup community W-B
- Mobiliseren leiderschap
- Zichtbaarheid vergroten startups W-B
- Verkenning/kwartiermakerschap Venture Café ‘on tour’ open innovatie
- Regiotrekkersrol W-B Braventure – governance en strategie Brabantbreed
- Partnership Incubators United
- Raad van Advies B’WISE + link EBWB
- Governance / bestuur uitbreiden
- Betrokkenheid /samenwerking met imkb (coaching, mentoring, rolmodellen en leiderschap)
- Uitbouwen DAP ecosysteem (AI hubs) Testen, uitbouwen en opschalen events en kennissessies
- Meer aandacht voor successen, falen, vieren innovaties, etc.
- Versterken samenwerking en organiseren events BUas/Avans

B’INCUBATED

- Verkenning hub Plantbased (SSIV Oosterhout)
- Verkenning hub Circulair/impact startup
- Verkenning hub Breda Game City (applied gaming) @ B’WISE Incubator
- Verkenning samenwerking Start2Grow W-B
- Samenwerking verkennen/uitbouwen DAB
- Strategische acquisitie – ‘teambezoek’ relevante beurzen (Slush / Websummit) en events – o.b.v. verticals

Programma ‘Startup & Scale-up’

Aanpak

B’WISE

B’ACCELERATED

Doel: nieuwe kennis

Mogelijk:
- *Programma’s ontwikkelen voor scale-up*
- *Samenwerking Venture Building BOM*

B’FUNDED

Doel: toegang financiering verbeteren en vergroten

Mogelijk:
- *fondsontwikkeling voor scale-ups*

B’CONNECTED

Doel: netwerken, leiderschap, rolmodellen, talent, etc.

Mogelijk:
- *Netwerk bouwen*
- *Link Venture Café on tour*
- *Leiderschapsrol in ecosysteem*
- *Scale-up cultuur bouwen*
- *Samenwerking/link met imkb*

B’INCUBATED

Doel: hubs bouwen rondom verticals in de regio

Mogelijk:
- *Vestigingsklimaat verbeteren*

Startpunt Dec ‘22:

- *Onderzoek naar scale-up klimaat West-Brabant*
- *Uitdagingen / behoeftes*
- *Rollen en competenties van andere partijen (o.a. BOM, Venturing, Funding, etc.)*
- *Bepalen rol en toegevoegde waarde partijen – waaronder REWIN/B’WISE*
- *Bepalen aanpak en strategie*

Programma ‘Innovatief mkb’

Programma ‘Innovatief mkb’

Opgave

Bedrijven dienen zich bewust te zijn van de ingezette transitie naar de nieuwe economie. Om competitief en relevant te blijven, moeten ze meebewegen of zelfs vooroplopen, en middels innovatie de kansen benutten die bij deze transitie horen.

Het CPB beschreef in 2011 de twee kanten van de transitie naar een nieuwe economie met ‘duurzame, groene groei’. Hierbij ontwikkelen zich enerzijds nieuwe kennis, nieuwe werkgelegenheid en nieuwe sectoren. Anderzijds leidt het in sommige sectoren tot kapitaalvernietiging, faillissementen en een afname van de werkgelegenheid.
Het belang van de economie voor de welvaart en het welzijn in onze regio is groot. Het mkb is in West-Brabant sterk vertegenwoordigd. Daarom is het essentieel, en dus de opgave voor de regio, dat het mkb de transitie naar de nieuwe economie tijdig doormaakt. Hierbij moet de kanttekening gemaakt worden dat uit onderzoek blijkt dat het mkb in Nederland in deze transitie achterblijft ten opzichte van het grootbedrijf.

Programma ‘Innovatief mkb’

Ambitie

Uit onderzoek blijkt ook dat bedrijven die verder zijn in de transitie naar de nieuwe economie, de afgelopen jaren eerder voor- dan achterlopen in omzetgroei. De transitie naar een nieuwe economie staat financiële bedrijfsprestaties dan ook niet in de weg.

Ook blijkt dat bedrijven waarin het management niet alleen op financiële doelen wordt afgerekend, maar ook op verduurzaming en de maatschappelijke impact, juist verder zijn in de transitie naar de nieuwe economie. De inbedding van een brede waarde in de bedrijfsvoering speelt daarmee een belangrijke rol in deze transitie.

Het is de ambitie om binnen het innovatief mkb, naast financiële waarde, sociale en ecologische waarde nadrukkelijk een plek te geven in hun bedrijfsdoelen en -strategie.

Verspreiding van ondernemersvaardigheden en -leiderschap over ‘wat werkt in de transitie naar een nieuwe economie’ is cruciaal en helpt een brede waarde-benadering binnen het innovatief mkb op te bouwen.

Programma ‘Innovatief mkb’

Doelgroep

Definitie Innovatief mkb:
- 10 fte - 250 fte
- hebben innovatie en vernieuwing onderdeel gemaakt van hun strategische bedrijfsvoering
- bestaan langer dan 5 jaar
- werken samen met andere bedrijven, zijn wendbaar en adaptief, leidend en slim.

Aantal: #500

N.B. De ‘Parels van West-Brabant’ is een netwerk dat REWIN in april 2022 is gestart. Er was enerzijds behoefte bij W-B ondernemers aan een regionaal netwerk waar ze met gelijkgestemden inhoudelijk kunnen sparren.
Anderzijds was er bij REWIN behoefte aan dit netwerk om de koers te kunnen toetsen, de Parels verder te helpen en te verbinden met de andere relevante ecosystemen in West-Brabant, en in nauw contact te zijn met de boegbeelden en leiders van de regio.

Het huidige netwerk bestaat uit circa 35 Parels. Deze groep wordt momenteel uitgebreid met 6 nieuwe, transitie-gedreven en digitale startups/scale-ups en innovatieve mkb-ers.
De komende jaren wordt dit netwerk verder uitgebreid met nieuwe economie- en transitie-gedreven Parels.

Programma ‘Innovatief mkb’

Innovatief mkb ecosysteem

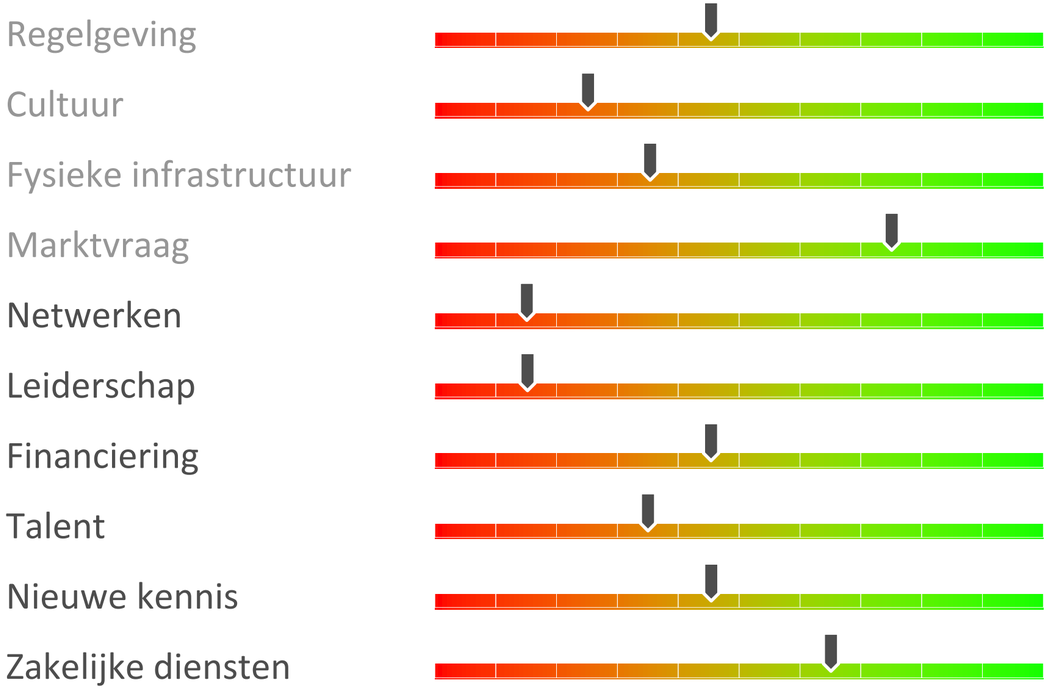

Programma ‘Innovatief mkb’

Aanpak

De aanpak van het programma ‘Innovatief mkb’ begint met het kennen van de innovatieve mkb-ondernemers en weten wat er zich binnen haar/zijn onderneming afspeelt in termen van sociale, ecologische en financiële waarde (**In touch**). Daarnaast is het van belang te weten te komen wat hen eventueel weerhoudt om stappen voorwaarts te zetten in de transitie naar de nieuwe economie.

Dan volgt de blik op de toekomst, met een systematische aanpak om ondernemingen te helpen groeien en slagen in de transitie naar de nieuwe economie (**Forward**). Op die weg ondersteunen we het mkb bij het verwijderen van obstakels en het verlagen van drempels.

Progressie in het ontstaan van “de plek voor innovatieve ondernemers…” wordt gemeten en bijgehouden. De verkregen data wordt gekoppeld aan lopende onderzoeken naar de transitie naar de nieuwe economie (**Monitoring en positionering**).

Programma ‘Innovatief mkb’

Activiteiten ‘23

In touch

Ondernemers kennen en weten wat er speelt, netwerken versterken en leiderschap ontwikkelen.

1. **Actief accounthouderschap**
   Strategische gesprekken met directie van innovatief mkb over de bedrijfsvoering en de brede waarde daarin.

2. **Venture Café**
   Netwerk en nieuwe kennis (o.a. bewustwording nieuwe economie) toegankelijk maken voor het innovatieve mkb middels het ‘Venture Café’ en daarmee het verbinden, regisseren en bouwen van interpersoonlijke relaties. Met innovators, ondernemers, studenten, corporates, overheid en andere partijen.

3. **Nieuwe leiders ‘De Parels van West-Brabant’**
   Podium geven aan innovatieve mkb-ondernemers door middel van ‘Parelportretten’ en daarmee leiderschap in de spotlights zetten. Tevens deelname aan rankings.

Forward

Bedrijfsontwikkeling door een systematische aanpak, om ondernemingen te helpen groeien en slagen.

4. **Business cases ontwikkelen**
   Identificeren en onderzoeken van nieuwe bedrijfsideeën. Indien kansrijk: helpen ontwikkelen tot nieuwe business in de nieuwe economie, door toegang tot waardevolle intermediairs te faciliteren en obstakels weg te nemen.

5. **Changemakers**
   Ondernemers die midden in de nieuwe economie staan en potentieel disruptief zijn, begeleiden in kleine hubs en communities om hun impact te versnellen en te vergroten.

6. **Digitalisering**
   Innovatieve ondernemers begeleiden door de inzet van digitalisering, dataficering en robotisering als ‘enabler’ voor de transitie naar de nieuwe economie.

7. **Kapitaal**
   Vergemakkelijken van de toegang tot kapitaal en financieringsmiddelen, zoals de Financieringstafel en toegankelijk maken van subsidiekansen.

Monitoring en positionering

Monitoren van progressie in transitie naar de nieuwe economie.

8. **Monitoring**
   Aansluiting op Rabo Research NexT-onderzoek en methodiek.

9. **Programma-identiteit**
   Ontwikkelen van een identiteit waarin innovatieve mkb’ers in West-Brabant zich herkennen als koplopers in de transitie naar de nieuwe economie.

EBWB
Economic BoardWest-Brabant